

Socialudvalget,
Folketinget,
Christiansborg,
1240 København K.

Socialudvalget (2. samling)
L 38 - Bilag 4
Offentlig

Kolding 10. marts 2005.

Dato

Vedrørende kommende drøftelser af det sociale område i forbindelse med følgerne af strukturomlægningen.

Der er en lang tradition vedrørende opgavefordelingen omkring de hjemløse og udstødte. Staten har betalt ½ delen af forsorgshjemmenes drift. Amterne har betalt den anden del, og har haft det fulde drifts- og myndighedsansvar. Det nye forslag indebærer, at regionen har driftsansvaret, og kommunen myndighedsansvaret. Den som har myndighedsansvaret hjemtager statsrefusionen. Det er en markant ændring, som næsten kun kan skabe økonomisk og indholdsmæssigt kaos. Boformenterne er afhængige af et fast budget for at kunne planlægge udvikling og uddannelse ud fra en given brugersammensætning, uden at være afhængige af et fast antal indskrevne brugere. Hertil kommer at amterne hidtidigt har stået for bygningsvedligehold, ny og ombygninger mv. udenfor den enkelte institutions budget.

Forsorgshjemmenes opgave er at give et botilbud til samfundets svageste borgere. Forsorgshjemmene er det sidste sikkerhedsnet i den samlede sociale indsats. Det er kun Forsorgshjem og Herberger der har direkte gadeplanshenvendelse uden forudgående visitation, samt et landsdækkende samarbejde for at sikre den faglige udvikling, og at ingen bruger afvises uden et andet relevant tilbud. For at drive et forsorgshjem kræves et befolkningsgrundlag som er større end de nye storkommuner. Ved overgang til kommunal drift vil det vigtige landsdækkende samarbejde blive nedtonet. Hvert amt har mindst et forsorgshjem, og der er under 900 pladser på forsorgshjemmene udenfor kbh.

Overmarksgården har i dag 50 pladser, og i 2003 (46 pladser) var der 404 indskrivninger. Overmarksgården tilbyder brugerne følgende ydelser: Herberg, botilbud på forskellige skærmede afdelinger, fuld forplejning, alm. omsorg og støtte, aktiveringstilbud, socialbehandling, terapeutisk samtaler, samtaler med psykiater/læge, netværksskabende tiltag + netværk af ligestillede, botræningsafdeling, efterforsorg (frontlinieindsats) samt aktivering af tidligere brugere som ikke kan rummes i det kommunale system. Omkring halvdelen af brugerne er ikke fra vejle amt. Alle ansatte – køkken og værksteds-personale- har gennemført efteruddannelse i relationskompetencer, så de faglige perspektiver kan fastholdes.

Hvem benytter forsorgshjemmene.

Utilpassende unge, som oftest henvender sig efter endt socialforanstaltning under B&U i kommunalt regi.

Udover adfærdsmæssige problemer har de ofte et hash og/eller et stof og alkoholmisbrug.

Personer med dobbelt diagnoser. Gruppen er karakteriseret ved, at den falder mellem 2 behandlingstilbud. Psykiatrien afviser med henvisning til, at misbrugsproblematikken må løses før der kan iværksættes psykiatrisk behandling. Misbruget er ofte brugerens form for selvmedicinering. I misbrugsregi efterlyses relevante psykiatriske tilbud. Der er tale om en gammel og fastlåst problematik.

Den traditionelle forsorgshjemsbruger er uden evne til at klare sig i egen bolig, og er livslang institutionaliseret.

Gruppen af gamle alkoholmisbrugere, som har mistet det sociale netværk, arbejde, familie og bolig. Gruppen er præget af de svære skader langvarigt misbrug påfører den enkelte, hvilket medfører tab af evnen til at klare sig selv.

Forsorgshjemmene er ofte det eneste tilbud til gruppen af langvarigt skadede alkoholmisbrugere. Skaderne er af social – fysisk- og psykisk karakter.

Stofmisbrugerne der er i aktivt misbrug og som pt. ikke er i stand til at tage imod tilbud om behandling. I gruppen befinder der sig brugere der er truet grundet stofgæld til bl.a. rocker- og indvandrer kredse.

Metadonister på metadonvedligehold samt metadonister og alkoholikere som afventer døgnbehandling.

Psykisk syge uden misbrug, hvor der ikke er indikation for indlæggelse, men brugeren kan ikke klare sig i egen bolig.

Fælles for brugerne er, at de har svært ved at fastholde relationer til andre mennesker, hvorfor de ikke kan etablere bæredygtige netværk. Den overvejende del af brugerne er omsorgssvigtede og har gentagne institutionsophold bag sig. De er præget af lav selvtillid og ringe selvværd, selvhad og selvdestruktive adfærdsmæssige mønstre. De er ikke i stand til at håndtere konflikter, og er derfor svære at fastholde. Der er tale om personer som ikke er i stand til at klare sig udenfor boformens kendte og udviklende miljø, som bl.a. indeholder et tilbud om en struktureret dagligdag. Samt det vigtigste, at brugeren får løst vigtige eksistentielle problemer, så som ensomhed mv, så yderligere marginalisering undgås.

Problemstillinger/Retssikkerheden for de dårligst stillede

Forsorgshjemmene er det sidste sikkerhedsnet i det danske samfund, derfor er det vigtigt at selvmøder princippet/ selvhenvendelses princippet fastholdes.

Hidtil har forsorgshjemmene som er døgnåbne været den enkelte brugers "sociale advokat", godt understøttet af amterne. De fleste brugere har været livslangt på institution og har erhvervet sig en social allergi; De kan ikke magte at tage til genmæle ved urimelige afgørelser omkring retten til kontanthjælp etc. Brugernes typiske reaktionsmønster er misbrug, hvilket bringer dem endnu længere fra deres retssikkerhed.

Opgaven omkring tilbud til de svagest stillede, har ligget i amterne i mange år.

Denne opgavefordeling har medført at kommunerne ikke har den nødvendige faglige kompetence til at kunne varetage denne opgave. Kommunerne har hidtil løst problemstillingen ved at rette henvendelse til forsorgshjemmene, og så tage samarbejdet derfra, det har været til stor gavn for brugerne, institutionen og kommunerne. At få opbygget en ekspertise på højde med den forsorgshjemmene i dag råder over, vil tage mange år.

En stor del af brugergruppen har problemer i samarbejdet med kommunerne, grundet de mange flytninger fra kommune til kommune i løbet af et år. Det medfører at den kommune hvor der aktuelt søges hjælp ikke kender brugeren, og måske derfor ikke føler sig forpligtiget overfor brugeren. Dette har medført at nogle har mistet deres forsørgelsesgrundlag. Denne gruppe dobbelt udstødte borgere får hjælp via forsorgshjemmene til at få genoprettet deres forsørgelsesgrundlag. Endvidere er det utroligt arbejdskrævende at fastholde den oprindelige handlekommune i sine forpligtigelser over for brugeren. Forsorgshjemsbrugerne er kendetegnet ved at de indenfor et år kan have været folkeregistreret i mange kommuner rundt om i landet..

Der kan endvidere opstå problemer med opsplitning af området. Odense og Esbjerg kommuner har meldt ud, at de vil overtage alle sociale institutioner med det samme, andre kommuner har meldt det modsatte ud, således at nogle boformer kunne være kommunale, andre regionale. Forsorgshjemmene er meget afhængige af stabilitet og arbejdsro omkring tilbudene til de dårligst stillede.

Hvordan vil folkettingen sikre, at forsorgshjemmenes målgruppe ikke bliver ringere stillet end i dag? Hvilken sikkerhed er der for at kommunen nu hvor de vil få myndighedsansvaret ikke vil placere husvilde på forsorgshjemmene?

Samfundet ville få store følgeudgifter indenfor de somatisk og psykiatriske sygehuse, samt inden for kriminalforsorgens institutioner hvis forsorgshjemmenes tilbud forringes.

Med venlig hilsen

Ole Bruun
Centerleder Overmarksgården
Dyrehavevej 175
6000 Kolding.